

Leo Trotskij: Till den kinesiska vänsteroppositionen (8 januari 1931)

Kära kamrater:

Under de senaste månaderna har jag fått ett stort antal dokument och brev på engelska, franska och ryska från er, liksom ett stort antal av oppositionens skrifter på kinesiska. På grund av brådskaande arbete följt av sjukdom har jag förhindrats svara er tidigare. Under de senaste dagarna har jag noga studerat alla de dokument jag fått – tyvärr utom de på kinesiska – för att kunna besvara de frågor ni ställt.

Till att börja med vill jag säga att jag efter att ha studerat de nya dokumenten slutligen har blivit övertygad om att det inte finns några som helst principiella skillnader mellan de olika grupper som slagit in på vägen mot förening. Det finns taktiska nyansskillnader som, beroende på händelseutvecklingen, kan utvecklas till skillnader. Men det finns ingen anledning att anta att dessa åsiktsskillnader av nödvändighet kommer att sammanfalla med de tidigare gruppernas linjer. Längre fram ska jag försöka analysera de halvt kontroversiella frågorna som jag ser det härifrån.

1. Kommunistpartiets inträde i Guomindang var ett misstag ända från början. Jag anser att det måste sägas öppet – i ett eller annat dokument – i synnerhet som den ryska oppositionen i denna fråga delar på skulden. Vår grupp (1923 års opposition) var, med undantag för Radek och några få av hans närmaste vänner, ända från början *mot* att kommunistpartiet skulle gå med i Guomindang och mot att Guomindang skulle få gå med i Komintern. Zinovjevisterna var av motsatt uppfattning. Med sin röst gav Radek dem majoritet i oppositionens ledning. Preobrazjenskij och Pjatakov tyckte inte att vi skulle bryta vårt block med zinovjevisterna på denna fråga. Som ett resultat av det intog den förenade oppositionen en tvivelaktig ståndpunkt i denna fråga, vilket återspeglade sig i en hel rad dokument, och även i oppositionens plattform.¹ Det är värt att påpeka att alla de ryska oppositionella som antog zinovjevisternas uppfattning eller en försonlig ståndpunkt i denna fråga slutligen kapitulerade. Å andra sidan var alla de kamrater som idag sitter i fängelse eller har förvisats ända från början motståndare till att kommunistpartiet skulle gå med i Guomindang. Det visar på styrkan i en principiell ståndpunkt!

2. Parollen *proletariatets och de fattigas diktatur* står inte i motsättning till parollen *proletariatets diktatur* utan kompletterar bara den sistnämnda och gör den mer begriplig för folket. I Kina är proletariatet bara en liten minoritet. Det kan bara bli en kraft genom att förena majoriteten kring sig, det vill säga de fattiga i städerna och på landsbygden. Denna tanke uttrycks i själva verket av parollen *proletariatets och de fattigas diktatur*. I plattformen och i programmatiska artiklar måste vi givetvis klart och tydligt påpeka att den ledande rollen tillhör proletariatet, som fungerar som de fattigas vägledare, lärare och försvarare. Men i agitationen är det helt riktigt att använda begreppet *proletariatets och de fattigas diktatur* som en kort paroll. I denna form har den ingenting gemensamt med ”proletariatets och böndernas demokratiska diktatur”.

I ett långt dokument (från 15 december 1929) som undertecknats av Chen Duxiu och andra,² formuleras frågan på följande sätt:

Den borgerligt demokratiska revolutionens uppgifter i Kina (nationell självständighet, en förenad stat och jordbruksrevolution) går bara att lösa på villkor att det kinesiska proletariatet i förbund med städernas och byarnas fattiga och *som deras ledare* griper den politiska makten. Med andra ord kan den borgerligt demokratiska revolutionen bara slutföras och segra på ett

¹ Syftar på ”*Den förenade vänsteroppositionens plattform*”, på marxistarkiv.se.

² ”En redogörelse för våra politiska uppfattningar” skrevs under av 80 oppositionella utöver Chen Duxiu.

ryskt sätt, det vill säga med hjälp av ett kinesiskt oktober.

Jag anser att denna formulering är fullständigt riktig och utesluter alla som helst möjligheter till missförstånd.

3. Kominterns ledarskap har nått en återvändsgränd i frågan om den kinesiska revolutionens karaktär. Erfarenheterna från händelserna och Vänsteroppositionens kritik har fullständigt krossat begreppet ”demokratisk diktatur”. Men om man överger denna formulering finns ingen annan utväg än att vända sig till teorin om den permanenta revolutionen. Kominterns patetiska ”teoretiker” befinner sig i den föga avundsvärda positionen att stå som Buridans åsna mellan dessa två teorier.³ Manuilskijs minnesartikel (*Pravda*, 7 november 1930) är den senaste uppenbarelsen i detta ämne. Det går inte att tänka sig en tarvligare blandning av okunnighet, idioti och skurkaktighet. De stalinistiska byråkraternas buridanska teori har analyserats i senaste numret av *Oppositionsbulletinen* (nr 17-18).⁴ I denna fråga har vi, som alla era dokument visar, hursomhelst inte de minsta meningsskiljaktigheter med er.

4. I en del brev har det klagats på att en del grupper eller enskilda kamrater har intagit en felaktig hållning i förhållande till den kinesiska ”Röda armén” genom att likna dess förband vid banditer. Om det stämmer måste det upphöra. Givetvis ansluter sig en del trasproletärer och professionella banditer till de revolutionära bondeförbanden. Ändå härrör rörelsen i sin helhet ur källor djupt ner i förhållandena i de kinesiska byarna, och proletariats diktatur kommer senare att vara tvungen att skaffa sig sin näring ur samma källor. Stalinisternas politik gentemot dessa förband är en kriminell byråkratisk äventyrspolitik. Denna politik måste avslöjas skoningslöst. Vi delar inte och uppmuntrar inte illusionerna hos bondeförbandens ledare och deltagare. Vi måste förklara för dem att utan en proletär revolution och arbetarnas maktövertagande kan böndernas partisanavdelningar inte leda framåt till seger. Men vi måste genomföra detta upplysningsarbete som verkliga vänner, inte som kyligt objektiva åskådare och – i synnerhet – inte som fiender. Utan att överge våra egna metoder och uppgifter måste vi ihärdigt och modigt försvara dessa avdelningar mot Guomindangs förtryck och borgarklassens förtal och förföljelser. Vi måste förklara den oerhörda *symptomatiska* betydelsen av dessa förband. Givetvis kan vi inte kasta in våra egna styrkor i partisanernas kamp – för närvarande har vi ett annat arbetsområde och andra uppgifter. Icke desto mindre vore det mycket önskvärt att ha vårt folk, oppositionella, åtminstone i ”Röda arméns” största divisioner, dela dessa förbands öde, noga följa förhållandet mellan dessa förband och bönderna och hålla Vänsteroppositionen informerad.

I händelse av att revolutionen fördröjs, om det sker ett nytt ekonomiskt uppsving i Kina och det utvecklas parlamentariska tendenser (allt detta hänger samman), så kommer förbanden oundvikligen att degenerera och stöta bort fattigbönderna. Därför är det särskilt nödvändigt för oss att hålla ögonen på dessa avdelningar för att om det behövs kunna justera vår ståndpunkt.

5. Flera brev tar återigen upp frågan om en nationell församling. Frågan om våra politiska uppgifter går förlorad bakom gissningar om en nationell församling kommer att inrättas, i vilken form, de förhållanden som kan utvecklas mellan den nationella församlingen och sovjeterna, etc. Att ge sig in på sådana spekulationer innehåller en hel del politiskt pedanteri. Således står det i ett av breven:

Vi tror att den nationella församlingen högst troligt inte kommer att förverkligas. Även om den skulle förverkligas så kan den inte omvandlas till en ”provisorisk regering”, eftersom alla materiella krafter ligger i Guomindang-militärernas händer. Vad gäller den regering som kommer att organiseras efter upproret så kommer det otvivelaktigt att vara den proletära diktaturens regering, och i så fall kommer den inte att sammankalla en nationell församling.

3 Syftar på den franske 1300-talsfilosofens Buridans paradox med åsnan som står mellan två identiska höttappar och svälter ihjäl eftersom den inte kan välja vilken den ska ta.

4 Det är artikeln *En reträtt i full ordning*, på marxistarkiv.se

Detta antagande är ytterst ofullständigt och ensidigt, och lämnar därför avsevärt utrymme för missförstånd och misstag.

(a) För det första får vi inte utesluta möjligheten att borgarklasserna själv kan tvingas sammankalla *något som liknar* en nationell församling. Om reportagen i de europeiska tidningarna är korrekta, så hyser Chiang Kai-shek funderingar på att ersätta sin kontroll av Guomintang-partiet, som nu begränsar honom, med någon sorts låtsasparlament. Vissa kretsar inom stor- och mellanbourgeoisien har hamnat i konflikt med något som de anser vara en enormt irriterande partidiktatur, och skulle kunna betrakta ett sådant projekt med blida ögon. Samtidigt skulle ett "parlament" kunna fungera bättre som täckmantel för en militärdiktatur inför den amerikanska allmänna opinionen. Som tidningarna rapporterar har Chiang Kai-shek anammat en amerikaniserad kristendom i den inte helt ogrundade förhoppningen att det kommer att underlätta hans kreditvärdighet hos judiska bankirer på Wall Street. Amerikaniserad kristendom, amerikanska judiska långgivare och ett kinesiskt pseudo-parlament – alla dessa går mycket väl ihop med varandra.

I händelse av en parlamentarisk variant kommer småbourgeoisien i städerna, de intellektuella, studenterna, ett "tredje parti" – alla kommer de att sättas i rörelse. Frågan om en konstitution, rösträtt och parlamentarism kommer att hamna på dagordningen. Det vore löjligt att hävda att de kinesiska folkmassorna redan har lämnat allt detta bakom sig. Hittills har de bara gått i Stalin-Chiang Kai-sheks skola, det vill säga den simplaste av skolor. Under en period är det ofrånkomligt att frågor om demokrati kommer att fånga inte bara böndernas utan också arbetarnas uppmärksamhet. Det måste äga rum *under vår ledning*.

Kommer Chiang Kai-shek att kalla samman sitt eget parlament? Det är fullt möjligt. Men det är möjligt att den konstitutionellt demokratiska rörelsen kommer att gå utöver de gränser som Chiang Kai-shek planerar, och kommer att tvinga honom att gå längre än vad han vill för närvarande. Det är till och med möjligt att rörelsen kommer att sopa undan Chiang Kai-shek tillsammans med alla hans planer. Oavsett vilka konstitutionellt parlamentariska varianter det blir så kommer vi inte att stå vid sidan av. Vi ska delta i kampen under våra egna paroller, framförallt under paroller om en revolutionär och konsekvent ("100%-ig") demokrati. Om den revolutionära vågen inte sopar undan Chiang Kai-shek och hans parlament med en gång så kommer vi att bli tvungna att delta i parlamentet, avslöja kompradorparlamentarismens lögner och främja våra egna uppgifter.

(b) Kan vi anta att den revolutionärt demokratiska rörelsen kan få en sådan omfattning att Chiang Kai-shek inte längre kommer att kunna behålla kontrollen över den militära apparaten, samtidigt som kommunisterna ännu inte befinner sig i en position där de kan gripa makten? En sådan övergångsperiod är mycket sannolik. Den skulle kunna leda fram till någon sorts variant av *dubbelmakt*, en ny provisorisk regering, ett block mellan Guomintang och ett tredje parti, etc, etc. En sådan regim skulle bli ytterst instabil. Den skulle bara bli ett steg framåt mot proletariats diktatur. Men ett sådant steg är möjligt.

(c) "Efter det segerrika upproret", säger dokumentet som vi har citerat, "kan en proletär diktatur införas och i så fall skulle inte en nationell församling sammankallas." Även här är frågan överförenklad. I vilket ögonblick kommer upproret att äga rum och under vilka paroller? Om proletariatet har samlat fattigbönderna bakom paroller om demokrati (jord, nationell församling, etc) och om de vid ett gemensamt angrepp störtar borgarklassens militärdiktatur, så kommer proletariatet när det kommer till makten att vara tvunget att sammankalla en nationell församling för att inte väcka böndernas misstro och ge den borgerliga demagogin en öppning. Till och med efter oktoberupproret var bolsjevikerna tvungna att kalla samman den konstituerande församlingen. Varför ska vi dra slutsatsen att denna variant är otänkbar i Kina? Bönderna utvecklas inte i samma takt som proletariatet. Proletariatet kan förutse många saker, men bönderna kommer bara att lära av fakta. Det är möjligt att de kinesiska bönderna inte behöver gå igenom de levande erfarenheterna av en nationell församling.

Eftersom den ryska borgarklassen fördröjde inkallandet av den konstituerande församlingen under lång tid och bolsjevikerna avslöjade detta, så tvingades bolsjevikerna, sedan de kommit till makten, att snabbt sammankalla den konstituerande församlingen på grundval av de gamla valresultaten, som placerade dem i minoritet. Inför ögonen på hela folket hamnade den konstituerande församlingen i konflikt med sovjeterna och upplöstes.

I Kina kan vi föreställa oss en annan variant. Efter att proletariatet har kommit till makten kan det under vissa omständigheter skjuta upp sammankallandet av en nationell församling i flera månader, genomföra en omfattande agitation på landsbygden och säkerställa en kommunistisk majoritet i den nationella församlingen. Fördelen vore att sovjetsystemet skulle sanktioneras formellt av den nationella församlingen och omedelbart beröva borgarklassen en folklig paroll under inbördeskriget.

6. Givetvis är de olika varianter som vi har övervägt ovan bara *historiska hypoteser*. Det går inte att förutspå hur den verkliga händelseutvecklingen kommer att bli. Den allmänna inriktningen fram mot proletariatets diktatur är klar redan från början. Vi ska inte inlåta oss på spekulationer om möjliga variationer, stadier och kombinationer, utan istället ingripa som en revolutionär faktor i det som sker och utveckla en kraftfull agitation kring demokratiska paroller. Om vi tar initiativet på detta område så kommer den stalinistiska byråkratin att svepas åt sidan och bolsjevik-leninisterna kommer på kort tid att bli en mäktig politisk kraft.

7. Frågan om att avgöra de möjligheter som kan öppna sig för den kinesiska kapitalismen under den närmaste framtiden handlar inte om principer utan fakta. Att på förhand bestämma att den kapitalistiska utvecklingen i Kina inte längre kan ta ett steg framåt vore det allra renaste principrytteri. Det är inte alls uteslutet med ett betydande inflöde av utländskt kapital till Kina. På grund av krisen i världen ackumuleras överksamt kapital som behöver investeringsområden. Det är sant att till och med det amerikanska kapitalet, det mäktigaste kapitalet av alla, för närvarande är förlamat, förbryllat, ängsligt och initiativlöst, eftersom det alldeles nyligen föll från högkonjunkturens höjder till depressionens avgrund. Men det har redan börjat leta efter ett internationellt brohuvud som det kan använda som språngbräda för att få igång ett nytt ekonomiskt uppsving. Det står utom allt tvivel att Kina under dessa omständigheter erbjuder verkliga möjligheter. I vad mån kommer dessa att förverkligas? Det är inte heller lätt att förutsäga. Här får vi inte gissa på förhand utan följa de faktiska ekonomiska och politiska processerna. Ändå är det inte alls uteslutet att medan större delen av den kapitalistiska världen fortfarande kämpar i krisens grepp, så kommer inflödet av utländskt kapital att skapa en ekonomisk återhämtning i Kina. Vi måste vara förberedda även på denna variant, genom att i god tid rikta vår uppmärksamhet på att organisera och stärka fackföreningarna och garantera dem ett riktigt ledarskap.

Givetvis skulle ett ekonomiskt uppsving i Kina skjuta upp de omedelbara revolutionära perspektiven en tid, men denna återhämtning kommer i sin tur att öppna nya möjligheter, nya krafter och nya källor av styrka för att segra. Hursomhelst tillhör framtiden oss.

8. En del av breven från Shanghai ställer frågan: ska vi förena de enskilda orterna helt och hållet, slå ihop alla gruppernas tidningar och sammankalla en konferens på grundval av det enande som redan har uppnåtts, eller ska vi tillåta olika grupper att fortsätta inom den förenade oppositionen tills alla taktiska frågor är lösta? I sådana organisatoriska frågor är det svårt att ge råd på avstånd. Det är till och med möjligt att rådet kommer fram alltför sent. Ändå kan jag inte låta bli att säga till er: *Kära vänner, slå ihop era organisationer och tidningar oåterkalleligt redan idag!* Vi får inte dra ut på förberedelserna inför föreningen alltför länge, ty på så sätt kan vi, utan att vilja det, skapa konstgjorda skillnader.

Med detta vill jag inte säga att alla frågor redan är lösta och att ni (eller rättare sagt vi) garanterat inte kommer att få se nya skillnader att uppstå i framtiden. Nej, utan tvivel kommer nya uppgifter att uppstå i övermorgon och dagen därefter, och med dem nya skillnader. Ett revolutionärt parti kan inte utvecklas utan det. Men de nya skillnaderna kommer att skapa nya grupperingar inom ramen

för en förenad organisation. Vi får inte dröja för länge vid det gamla. Vi får inte stå och stampa. Vi måste gå framåt mot framtiden.

9. Att nya meningsskiljaktigheter är oundvikliga bevisas av erfarenheterna inom Vänsteroppositionens alla sektioner. Det franska förbundet, till exempel, bildades av olika grupper. Tack vare sin veckotidning har förbundet utfört ett mycket seriöst och värdefullt arbete, inte bara ur nationell utan också internationell synvinkel. Det har visat att enandet av de olika grupperna var en progressiv åtgärd. Men under de senaste månaderna har ett antal mycket allvarliga meningsskiljaktigheter uppstått i förbundet, speciellt i frågan om fackföreningarna. Det har uppstått en höger som har antagit en helt igenom felaktig ståndpunkt. Denna fråga är så viktig och djupgående att den till och med kan leda till en ny splittring. Givetvis måste allt göras för att undvika det. Men om det inte lyckas så kommer det inte att bevisa att gårdagens enande var ett misstag. Vi gör varken enhet eller splittring till någon fetisch. Allt beror på villkoren för tillfället, hur djupa motsättningarna är, på frågans karaktär.

10. I Spanien är förhållandena till synes annorlunda än i alla andra länder. Spanien genomgår för närvarande en tydlig och klar period av revolutionärt uppror. Den upphettade politiska atmosfären skulle avsevärt kunna underlätta bolsjevik-leninisternas arbete som den djärvaste och mest konsekventa revolutionära falangen. Komintern har krossat den spanska kommunismens led, den har försvagat och gjort det officiella partiet livlöst. Som i alla andra viktiga fall har Kominterns ledarskap låtit en revolutionär situation glida dem ur händerna. De spanska arbetarna har fått klara sig själva i ett ytterst avgörande ögonblick. Nästan helt utan ledning kämpar de med hjälp av revolutionära strejker av anmärkningsvärd omfattning. Under dessa förhållanden utfärdar de spanska bolsjevik-leninisterna parollen om *sovjet*. Enligt stalinisternas teori och Kantonupprorets praktik verkar det som om sovjeter får bildas först på randen till upproret. En katastrofal teori och praktik! Sovjeter måste skapas när massornas verkliga och levande rörelse visar att det behövs en sådan sorts organisation. Sovjeter bildas först som en bred strejkkommitté. Det är fallet just i Spanien. Det finns inga tvivel om att bolsjevik-leninisternas (oppositionens) initiativ under dessa förhållanden kommer att få ett positivt gensvar från den proletära förtruppen. Inom en nära framtid kan väldiga perspektiv öppna sig för den spanska oppositionen. Låt oss önska våra spanska vänner fullständig framgång.

11. Slutligen kommer jag ännu en gång till frågan om enhet, för att peka på de ytterst sorgliga erfarenheterna på detta område i Österrike.

Under ett och ett halvt år sysselsatte sig tre österrikiska grupper med "enande", och var och en av dem tänkte ut i tur och ordning ut villkor som omöjliggjorde detta enande. Detta kriminella spel återspeglade det allmänt sett bedrövliga tillståndet hos den österrikiska oppositionen, som dukat under för det officiella kommunistpartiets förfall. Detta år har var och en av de österrikiska grupperna mer än väl lyckats visa att de är beredda att överge den internationella oppositionens idéer och principer men aldrig sina egna sekteristiska anspråk. Ju mer andefattig dessa grupper ideologiska grund är, desto giftigare är de interna stridernas karaktär. De finner nöje i att dra den internationella oppositionens fana i smutsen och kräver av den internationella oppositionen att den ska skylla över deras ovärdiga arbete.

Givetvis kommer inte den internationella oppositionen att göra det. Att ta med principiösa grupper i den internationella oppositionen är att förgifta ens egen organism. I detta avseende krävs ett strängt urval. Jag hoppas att den internationella oppositionen vid sin konferens kommer att anta de "21 villkoren" för att släppa in organisationer i sina led, och att dessa villkor kommer att vara tillräckligt hårda.⁵

5 "21 villkor" antogs av Kominterns andra kongress (1920) som ett sätt att göra det svårare för centristiska partier och partier som inte helt brutit med reformismen att ansluta sig till Komintern. Den internationella oppositionen antog vid sin första konferens i februari 1933 ett dokument med "elva punkter" som skulle avgöra framtida anslutning till oppositionen.

I motsats till den österrikiska oppositionen utvecklades inte den kinesiska oppositionen på grundval av småaktiga intriger bakom kulisserna, utan utifrån erfarenheter av en stor revolution som gick förlorad på grund av ett opportunistiskt ledarskap. Den kinesiska oppositionens stora historiska uppgift lägger ett enormt ansvar på dess axlar. Alla vi här hoppas att den kinesiska oppositionen kommer att göra sig av med klickmentaliteten, resa sig i sin fulla längd och visa sig vuxen de uppgifter den står inför.